

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. Uredništvo in upravnništvo je v hiši št. 117. — Izdajatelj: Ivan Podlesnik. Odgovorni urednik: Val. Sitar. — Rokopisi naj se pošljejo, če mogoče, že med tednom.

Izhaja vsako soboto

zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za peti vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Tu mi smo gospodarji!

Pa Bog, pa naši carji... Tako s ponosom in samozavestjo lahko reče naš gorenjski kmet. Kdo je bolj neodvisen, kakor kmet, ki je priden in dober gospodar? Zato pa že mora biti enkrat konec tistemu vednemu hujskanju in zabavljanju, ki odmeva iz ust nekaterih liberalnih meščanov in vseh njihovih tiskanih glasil, češ, da je neumni kmet kriv vse nesreče, da kmet dela draginjo, da kmet vzdržuje nadvlado duhovščine, da zabiti kmet hoče uničiti mesta i. t. d. Takó pojó neprenehoma velike in male trobente napredne stranke.

Poglejmo, kako je na Gorenjskem! Škofja Loka, Kranj, Radovljica in Kamnik, to so štiri mesta, v katerih peščica ljudi na vsak način hoče vzdrževati liberalizem med meščani in ga širiti tudi po okolici. Kar trobijo njih generali v Ljubljani, to se ponavlja in prežvekuje po malih mestih, pa le še bolj nerodno in neslano. „Mi smo inteligenca,“ vpijejo vedno, „zato ne moremo držati z ljudsko stranko!“

Kakšni so ti meščani? Obrtniki. Čast jim! S poštenim delom si služijo vsakdanji kruh. Odvisni so pri svojem obrtu od obeh strank. Pri volitvah se navadno nočejo nobenemu zameriti, zato eni prosijo Boga, da bi ne bilo nobenih volitev, drugi pa gredo, ali zavoljo nadležnosti, ali iz stare, nekdanje narodne navade, ali pa iz strahu slepo — za liberalci. Kaj pa trgovci? Med temi so pa nekateri že bolj odločni agitatorji za svobodno misel, samo vselej si ne upajo s pravo barvo na dan. Kmet jim je navadno zabiti in ga v svoji domišljiji inteligentnosti gledajo dolí. Smanji dan sta pa kmet in kme-

tica, ko vstopita v prodajalnico, „očka“, „mamca“, „gospod župan“, „gospod načelnik“ i. t. d. Če tak trgovec govori s kmetom o politiki, toži: „kako je to neumno, ta politika in ti boji!“ Kadar so volitve, pa leta od hiše do hiše za liberalce. Uradniki. Nekateri so strupeni v svoji zagriženosti, nekateri mirni in le na tihem drže z liberalci, neka eri pa — žal, da jih je malo — spoštujejo ljudstvo in odkrito drže z njim.

To so meščani! Ali se v njihovih žilah pretaka drugačna kri, kot v žilah našega kmeta? Eden, dva, kvečjemu tri rodove nazaj pogledimo, pa pridemo tudi pri njih v kmečko hišo, koder je tekla zibel njihovim prednikom. Zato je nespametna ošabnost in preziranje kmeta. S kmečkimi žulji si je zgradil trgovec svoj dom. Namesto da bi bil miren, pa hoče med tiste, ki mu kupičijo premoženje, zanesti liberalizem in z njim sovraštvo do duhovnov, ki so odkriti prijatelji vernega ljudstva. Trgovec naj ostane priden, podjeten, postrežljiv in naj skrbi za svojo družino, piče iz „Slovenskega Naroda“ naj pa ne trosi med ljudstvo, da ga ne kvari.

Z nespametnim liberalizmom, ako se razširi, bi se porušili temelji naših kmečkih domov. Za liberalizmom ali svobodomiselnostvom se nič drugega ne skriva, kakor nevera. Po neveri je strastem odprta pot in narašča razuzdanost mladine, peša pa moralna moč ljudstva. Zato naj meščani naukov: svobodna šola, ločitev od cerkve, svobodni zakon, prosta ljubezen, ne mečejo med ljudstvo. Kmetu je to zoperno. Ako ga tako daleč spačite, da Vam bo veroval in se po tem tudi ravnal, gorje njemu in vam!

Kmečka pamet govori meščanom takó-le: Mi nismo nasprotniki meščanov, saj potrebujemo drug

drugega. Naših svetih čutil in našega prepričanja pa nikar ne ubijajte. Mi hočemo misliti s svojo glavo in čutili s svojim, dozdej še vernim srcem. Pravico imamo do samostojnega prepričanja in do tega, da čuvamo svetinje naših očetov, tembolj, ker smo mi neodvisni. Strupeno sovraštvo do duhovščine, ki nam ni nič žalega, pač pa veliko dobrega storila, nam je tuje. To je preperela slama, kar nam vi ponujate. Taka roba se stidi pošteni kmečki duši in tako zabiti nismo, da bi je ne poznali. Napadov iz mest na kmete ne bomo več trpeli. Tu mi smo gospodarji!

Državni zbor.

Draginja.

Draginjska debata je bila ta teden končana. Vsi predlogi so se nakazali draginjskemu odseku, ki je izvolil pet pododsekov. Samo vprašanje glede uvoza argentinskega mesa se je razpravljalo takoj v glavnem odseku. Pri tej debati je govoril tudi poslanec Hladnik, ki je poudarjal, da bi uvoz argentinskega mesa gofovo potisnil cene naše živine na tako nižino, da bi se živinoreja kmetu niti več ne izplačala. Posebno letos bi bil hud udarec za živinorejce, ako bi se tuje meso uvažalo, ko vsled suše kmetje v obilni meri prodajajo živino.

Že prejšnji teden je izborni v draginjski debati v zbornici govoril poslanec Povše. O njegovih izvajanjih se še pomenimo ob priliki.

Uradniške zahteve.

Ko je bila draginjska debata rešena, je prišlo na vrsto uradniško vprašanje. Kakor poročamo v oddelku „gospodarstvo“, zahteva vlada 33 milijonov, da poviša plače uradnikov. Pokritje za to

PODLISTEK.

Fr. Ka. Steržaj:

Moj Koprivnik in drugo.

Gorske slike.

Ko sem otrok letal po notranjskih dobravah, se mi ni pač nikoli sanjalo, da me bo življenja pot privedla tako daleč in tako visoko, kakor sem sedaj. Vedno višje so me potiskali naprej na Gorenjsko. Iz Šentjanža pri Ratečah v Škofjo Loko in v Srednjo vas. Od tod pa me je želja po samostojnosti in pa dobra priprošnja ljubeznivega gospoda in prijatelja srenjskega župnika spravila na planino Koprivnik in med njene dobrodrušne prebivalce.

Koprivnik! — Da ni bilo Vodnika tu gor, ki se je radoval in peval popevčice, ljudskemu srcu drage in mile — bilo bi pač veliko Kranjcev, ki bi ne vedeli o tej samotni gorski župniji, tako pa spominja vrsia udomačenih njegovih pesmi vsakogar na to mirno, tiho gorsko vasico.

In, da je samotna! — Moj Bog! Spomniš se šele tedaj, ko si prebil prej vrsto let med neprestanim hrupom, šumom in obiski, pa te megleni in sneženi zimski dan spomni, da si sam na Koprivniku, brez družbe, brez obiskov, skoro bi rekel brez sosedov, zakaj skozi okno ne vidiš drugega kakor visoko, belo, sneženo steno. In da ta stena ni majhna, je umevno, saj smo v gorah, skoro tisoč metrov nad morjem.

In takrat, prijatelj, takrat občutiš samoto in njene spremljevalce. Takrat, ko ti zakoprni srce, ven, ven, med družbo — pa je ni druge, kakor knjige in peresa, takrat več, kaj je ravnina in in njene lepo izpeljane ceste, ki se vijejo med bujnim, blagostanjenosnim poljem.

Da, res je to. In vendar mi je drag ta moj Koprivnik, njegovi ljudje in njegova mirna samota. Srce se je navezalo nanj, je zadovoljno in ne teži po drugi, večji sreči. Zakaj? — Sam ne vem in ne odgovarjam na to vprašanje, ker mi je prvič prišlo pod pero.

Ali naj popisujem zgodovino Koprivnika? — Vzemi v poletnem, pomladanskem dnevu, če se ti bo posrečilo, metulja citrončka raz cvetlico in vprašaj ga po dneh njegovega življenja, pa imaš odgovor o vsem. Vasica je nastala, množila se in razširjala ob gozdnatih obronkih Slemenega vrha, Vršica, lnatega vrha in Langusce, vsredi po dolini pa je božji blagoslov množil pridelke močnih, krepkih, žuljnatih rok. Vmes pa so prihajali različni gostje, potrkali na teh ali onih vratih, povabili seboj starega očeta, mater ali pa dojenčka — pritekale so solze, izprva grenke in bridke, pozneje mirnejše, pridružila se je tolažba in čas, ter sta zacelila kar mimogrede prizadete rane. Prifajjali so v goste nepovabljeni svatje, jezni in prepirljivi; tupaťam so zarogovili in zacepetali, da se je ljudsko srce vznemirilo, zatrepetalo, včasih bolj, včasih manj, pa je zavladal

mir in soglasje. Vmes pa so minevali dnevi, meseci in leta. Zgodovina človeškega življenja je zgodovina naše vasi.

In naši ljudje? — Gorenjci so! In ta beseda pove vse. Ljudje, počasni, premišljeni, razsodni, odkriti in priprosti, pa če hočeš tudi mogočni, oblaštni in prepirljivi, kakor je običajno od Ljubljane góri proti savskemu izviru na obeh straneh reke. In če govoriš o njihovih potrebah? — Če izvzamemo najhujše gorenjsko gorje, „špirit“ ter „čaj“ — so iste, docela priproste. Opoldne koruzni žganci in kislo zelje, ali pa narobe, zvečer pa krompir v oblicah in skuta ali pa kislo mleko. Če pa vse to obrneš in našteješ v drugi vrsti, pa imaš jedilni list kar za celo leto. Le tuintam ob praznikih se v loncu obrne ostanek prašičevine ter pomaga zmanjševati s trudom in težavo pridobljeno malo mesno zalogo. Poleg rženega kruha in krompirja je še kisa repa eden poglavitejših redilnih faktorjev ob dolgih zimskih urah. Vmes pa poje ulatilni stroj na podu, ali pa se ob peči vrti kolovrat in ropota čolniček pri statvah. Toda o tem naj povem pozneje, podrobnejše in morebiti tudi boljše.

Tako te pa vabim, pojdi, bralec, v mislih z menoj in spremljaj me na mojih potih in zadelo se ti bo, da si spoznal naše ljudstvo v njegovem življenju, v zabavi in radosti tako, kakor je veselo gorsko planinsko ljudstvo. (Dalje prib.)

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica K 8.000.000 K.

Stritarjeva ulica št. 2

Rezervni fond K 800.000.

Podružnice v Spiljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici

49 52-42

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun
ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne pa-
pirje vseh vrst po dnevem kursu.

12 2

VAJENCA

za tiskarsko obrt, krepkega in zdravega, ki je obiskoval saj par gimnazijskih razredov, sprejme
tiškarna in. Pr. Lampret v Kranju.

Ceno češko posteljno perje!

5 kg novega oskubnega 9 K 60 vin,
boljše K 12—, belo, mehko oskub-
ljeno K 18— do K 24—, snežnobelo,
oskubljeno K 30— do K 36—. Pošilja franko po po-
vzetju. Zamenja se in vzame nazaj, če se povrnejo
poštni stroški. 17 12-1

Benedikt Sachscl, Lobes 371 pri Plznju, Češko.

Ustreljeni divji zajci

se dobijo vsak dan pri 18 4-1

Josip Fuso, stavbeniku v Kranju.

Ant. Adamič KRANJ

**Glavna zaloga: nasproti lekarne.
Podružnica: zraven župne cerkve**

priporoča

**svojo bogato založeno zalogo
galanterijskega, norimberškega drobnega,
:: modnega blaga, pletenin in šolskih ::
potrebščin. 159 13-13**

Na debelo in drobno.

Največja zaloga otroških vozičkov in potovalnih
kovčegov po tovarniški ceni.

Ilustrovani ceniki zastoni.

Postrežba točna! Cene nizke!

Peter Koban

**sedlar in tapetnik v Kranju
nasproti hotela „Nova pošta“**

se priporoča slavemu občinstvu za vsa v njegovo
stroko spadajoča dela, kakor tudi 20 48-35

vozove i. t. d.

Delo se izvršuje točno, trpežno, po solidnih cenah.

Velika izbira bele in črne žime

po jako znižani ceni, kakor tudi

morska trava.

Imam vedno veliko popolnoma izvršene

posteljne oprave

v zalogi od 30 K naprej.

Popolnoma varno in najbolje naložite vs
denar v

Kmečki posojilni v Ljubljani

(nasproti Figovca :: v lastni hiši :: Dunajska cer
Kmečka posojilnica v Ljubljani podpira km
valce in je pravi kmečki denarni zavod.

Vloge se obrestujejo po 4 1/2

**|| V kmečki posojilnici je naloženo
:: že nad 20 milijonov kron. ::**

Rezervni zaklad čez 400.000 kro

Za varnost pa še neomejeno jamči nad 3000 član

Kmečka posojilnica je edin slovenski denarni zavod,
6 vpejal hišne nabiralnike vlog. 26

Kmečka posojilnica sprejema hranilne knji
drugih denarnih zavodov kot gotov de

Največja snažnost! 7 52-2

Točna postrežba

Udobno, higijenski urejena

brivnica ::

V. Rozman :: KRANJ

Nahaja se nasproti

:: župne cerkve

v hiši št. 106

Prodaja najboljših sredstev za negovanje las, raznovrstni
lasnih izdelkov, podložkov ter krepa

Tehnična pisarna in stavbno podjetje

INGENIEUR H. UHLÍŘ

Ljubljana, Resljeva cesta št. 26.

276 52-45

Strokovna izvršitev vseh vrst načrtov in proračunov, strokovni znanstveni izvidi, prevzeta zgradb.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvo

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje

po 4 1/2 %

brez odbitka rentnega
davka. Hranilne knjižice
se sprejemajo kot gotov
denar, ne da bi se pre-
trgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez
amortizacije po 5 1/2 % ali
z 1 % amortizacijo, na me-
nice pa po 6 % :: Eskomp-
tirajo se tudi trgovske
menice.

160 52-12

Denarni promet
v letu 1910:
K 8.217.614

Rezervna zaklada
iznosa:
K 111.486.14

Posojilnica sprejme tudi
vsak drug načrt amorti-
zacijskega dolga.

Uraduje se v centrali in
v podružnici

vsak dan
od 8.—12. ure dopoldne
in od

2.—6. ure pop. izvzemši
nedelje in praznike.

Poštno-hranilnični račun
centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah
št. 75.299.